

Karel de Grote-Hogeschool
Departement lerarenopleiding
Professionele Bachelor Secundair Onderwijs
Campus Noord
Pothoekstraat 125, 2060 Antwerpen
Tel.: 03/217 42 00 Fax: 03/ 217 42 20

LESVOORBEREIDING

nr. : 3 deel 2

Identificatiegegevens

Naam: Roxanne Cox	Jaar: 2/3	Optie: pkv/po	
Leerjaar/klas: 1d	Graad: Eerste graag		
Datum: 17/11/2008	Beginuur: 10.25	Lokaal: B12	Aantal lln.: 19

Mentor: VMEEA

School: Sint-Annacollege middenschool

Lesgegevens

Vak: Plastische opvoeding

Lesonderwerp: Lesonderwerp: Herfstboom
Beeldend begrip: vorm, kleur, compositie
Beeldend techniek: kleurpotlood

Didactische beginsituatie:

- De lln. hebben al een les gewerkt rond dit onderwerp
- De lln. hebben al met kleurpotlood gewerkt

Situering in het leerplan:

3.1 Beschouwend leren omgaan met beelden
- Zich bewust worden van wat er allemaal te zien is. Beseffen dat uit onze omgeving onophoudelijk beelden op ons afkomen. (1)
- Bekwaam zijn om deze beeldsignalen op te vangen, ze te zien in hun relatie tot hun omgeving, ze te begrijpen en te evalueren. (1)
- De grote verscheidenheid zien van beelden uit de natuur en beelden door de mens zelf gemaakt; en tegelijkertijd orde en harmonie ontdekken in deze chaos. (1)
- Openstaan voor wat beelden voor ons kunnen betekenen. Kunnen verwonderen en bewonderen.(1)
- Inzien hoe deze taal werkt, en uit welke componenten (inhoud, beeldaspecten, technieken en materialen) ze is samengesteld. (3)

3.2 Kennis verwerven tijdens de beeldende activiteiten
3.2.1 Leren in verband met de beeldtaal zelf
- De beeldtaal die de leerlingen reeds van jongsaf spontaan hanteren, verder verrijken en tot ontwikkeling brengen. Onder begeleiding tot een expressieve weergave komen waarbij de beeldaspecten, de techniek en de materialen op een verantwoorde wijze in hun persoonlijk werk worden geïntegreerd.
(9, 18 *)
- In een eigen tempo en met de eigen mogelijkheden en beperkingen, een hoger niveau bereiken in

- het beeldend uitdrukkingsvermogen, overeenkomstig de geestelijke groei. (9)
- De mogelijkheden en beperkingen van materialen en technieken leren kennen, om deze beeldende middelen functioneel te kunnen aanwenden in het beeldend werk. (5)
  - Ervaren dat technische bekwaamheid de taalvaardigheid en de zeggingskracht van de beeldtaal vergroot. (9)
  - Leren hoe beeldaspecten als kleur, compositie, contrast ... bijdragen tot de rijkdom en de zeggingskracht van het eindproduct. (3)
  - Onder begeleiding kleuren op expressieve, impressieve en symbolische wijze kunnen toepassen. (7)
  - De beeldaspecten zinvol in het eigen werk kunnen integreren, zowel twee- als driedimensionaal. (8, 9)
  - Beelden kunnen samenvoegen tot nieuwe gehelen en nieuwe betekenissen.
  - Gedachten en ideeën door middel van een schets vastleggen. (6)
  - Het eigen beeldend werk naar inhoud en vorm kunnen toelichten. (14)
  - Blijvende zorg hebben voor de vormgeving en de presentatie van de werkjes. (*)
  - Weten wanneer een werk "af" is.

3.2.2 Leren in verband met het thema, het onderwerp

- Ervaren dat het "in-beeld-brengen" de waarneming ondersteunt en intenser maakt, waardoor men zich beter bewust wordt van het wezen en de verschijningsvorm der dingen. (6)
- Die inhouden tijdens het beeldend werk beoordelen, aan elkaar toetsen, ordenen en structureren, zodat hieruit nieuwe dingen ontstaan.
- Verwoorden dat hun visuele beleving beïnvloed wordt door stemming, voorkeur of vooroordeel. (11)
- Inzien dat het leren tijdens de beeldende activiteiten, zich niet beperkt tot feiten en begrippen, maar dat het ook effect heeft op het vlak van relaties, ruimtelijk inzicht, voorstellingsvermogen, zin voor planning, organisatie, structuratie, analyse, synthese, motoriek, het tactiele, enz.

3.3 Effecten op de persoonlijkheid

- Leren zich kritisch opstellen ten opzichte van eigen werk en dat van anderen en om kritische bedenkingen ten aanzien van hun creatieve uitingen te aanvaarden en te verwerken. (15*)
- Vanuit eigen ervaring inzien dat een kunstwerk niet een geïsoleerd product is, maar wel het resultaat van een creatief proces, een integratie van vorm en inhoud, gegroeid uit visie en inspiratie, op een originele manier in beeld gebracht.
- Vreugde scheppen in het beeldend bezig zijn, en de deugdvolle effecten ervan leren ontdekken;
- Ontdekken dat deze ervaringen nog mooier worden als ze kunnen gedeeld worden met anderen, hetzij door het solidair samenwerken, hetzij door de appreciatie van elkaars werk. (17 *)

Handboek: HOOFDSTUK 2 : KLEURPOTLOOD door Inez Wuyts

Geraadpleegde bronnen: www.google.be (afbeeldingen)

Evaluatie lesvoorbereiding	naam en handtekening lector/mentor
☐ slecht	
☐ onvoldoende	
☐ voldoende	
☐ goed	
☐ zeer goed	

Doelstellingen

Hoofddoelstelling: De lln. kunnen herfstbladeren tekenen in de typische kleuren van de herfst met als techniek toon op toon.

Nr. Verwacht eindgedrag

Kennis- en inzichtdoelen:

De leerlingen kunnen :

1	De data van de herfst- en winterperiode opnoemen
2	De kleuren van de herfstbladeren benoemen
3	Het uitzicht van een kerstkaart en kunnen dit verwoorden
4	De techniek van toon op toon in eigen woorden toelichten a.d.h.v. een voorbeeld

Vaardigheden:

De leerlingen kunnen :

5	Met kleurpotlood werken
6	Met gebruik van de verschillende aangeboden technieken een herfstblad tekenen
7	Al hun werkjes samenvoegen tot één groot geheel

Attituden:

De leraar stimuleert de leerlingen tot :

8	In stilte de klas binnkomen en hun agenda invullen
9	In stilte luisteren naar de lkr en elkaar
10	Een schets maken van hun blad in de voorziene tijd
11	Opbouwende en respectvolle commentaar geven op elkaars werkjes
12	Rustig de klas weer op orde brengen

Vakoverschrijdende eindtermen / ontwikkelingsdoelen:

De leraar stimuleert de leerlingen tot :

13	In groep samenwerken
14	Beelden kunnen samenvoegen tot nieuwe gehelen en nieuwe betekenissen

Doel nr.	Tijd	Media	Leerinhoud	Lesontwikkeling
			0. <u>Organisatie:</u>	0. <u>Organisatie:</u> <ul style="list-style-type: none"> • De ln. hebben tekenpapier bij • De ln. hebben kleurpotloden bij • De ln. hebben herfstbladeren bij • De ln. brengen versiering mee • De ln. hebben kerstkaarten bij • De ln. brengen een schaar mee • De ln. hebben pakjes bij voor elkaar • Lkr. zorgt voor extra scharen+ kleurpotloden+ herfstbladeren • Lkr. brengt touw mee • Lkr. brengt nietjesmaschien mee • Did.mat. • papiertape
8,9	5 min.	Bord Papiertape	1. <u>Lesbegin:</u>	1. <u>Lesbegin:</u> De ln komen binnen, gaan zitten en nemen hun agenda. De lkr stelt zich voor en schrijft haar naam en het lesonderwerp op bord. De ln. schrijven hun naam op papiertape en kleven het op hun kleding. Mevrouw Cox Lesonderwerp: HAPPY HERFST Beeldend begrip: vorm, kleur, compositie Beeldend techniek: kleurpotlood
1		Bord	2. <u>Motivatiefase:</u> Herfst: 21 september t/m 20 december Winter: 21 december t/m 20 maart	2. <u>Motivatiefase</u> Vorige les hebben we versiering gemaakt voor onze herfstboom. Want wij gaan herfst vieren. <ul style="list-style-type: none"> • Wie weet er nog op welke data herfst valt? (21 september t/m 20 december) • En na de herfst komt de winter die duurt van wanneer tot wanneer? (21 december t/m 20 maart) • Om herfst te vieren gingen wij een herfstboom maken met als versiering herfstblaadjes in de kleuren van de herfst, die zijn? (roest, bruin, oranje, geel enz.) • Heeft iedereen zijn herfstblaadje bij?
2		Bord	Herfstkleuren: geel, bruin, oranje, oker, roest	

Doel nr.	Tijd	Media	Leerinhoud	Lesontwikkeling
3	5 min.		Typische kenmerken kerstkaart: een kerstboom, het gezin, pakjes, open haard	<p>Maar vandaag we gaan nog een stapje verder.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft iedereen zijn kerstkaarten bij? (ja) • Wat staat er allemaal op zo'n kerstkaart? (een kerstboom, het gezin, pakjes, open haard) <p>De lkr. schrijft brainstormgewijs op het bord wat er allemaal op zo'n kerstkaart staat.</p> <p>Als we herfst gaan vieren hebben we nodig; versiering (in orde), pakjes, (in orde) het enige wat ontbreekt is een herfstkaart!</p> <p>Nadat we onze herfstbladeren hebben afgemaakt en een boom hebben versierd gaan we een herfstkaart maken!!! Dan is onze nieuwe feestaangelegheid compleet.</p> <p>Maar dat is voor straks.</p>
9				
4		Bord	<p>3. <u>Lesmidden:</u></p> <p>Toon op toon= verschillende lagen (tonen) op elkaar.</p> <p>Stappenplan: Stap 1: herfstblad rechtop. Stap 2: teken vierkant van vijftien op vijftien centimeter op je blad voor de juiste afmetingen. Stap 3: schets blad met grijs potlood (1 bladskelet, 2 contouren) Stap 4: bestudeer herfstblad Stap 5: grondlaag Stap 6: eerste bovenlaag Stap 7: teken zoveel lagen als je zelf nodig acht. Stap 8: knip je blad uit</p> <p>Tips:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werk met veel lagen voor kleurintensiteit • Overdrijf • Werk met contrasten tussen licht en donker` 	<p>3. <u>Lesmidden:</u></p> <p><u>Herhaling lesonderwerp:</u></p> <p>Eerst gaan we nog eens de techniek herhalen van vorige week. De lkr. roept de lln. bijeen rond een tafel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie kan mij eens a.d.h.v. zijn/haar herfstblaadje het stappenplan toelichten? <p>Een lln. legt uit, bij onvolledigheid vult de lkr. aan.</p>

Doel nr.	Tijd	Media	Leerinhoud	Lesontwikkeling
14	30 min.	fototoestel		<p>Als de boom af is zette de lln. zich erbij en trekt de lkr. er een foto van. De boom wordt weer afgebroken en de lln. gaan in stilte en in een rij naar boven.</p>
12	5 min.		<p>5. <u>Leseinde:</u></p>	<p>5. <u>Leseinde</u></p> <p>De foto`s staan op mijn fototoestel. Morgen ben ik hier weer en dan geef ik jullie jullie herfstkaart. Ik zal twee exemplaren afdrukken dan kan je er één aan de leraren geven voor in het leraarslokaal en nog één in kleur die jullie dan zelf kunnen kopiëren om aan heel de klas te geven.</p> <p><u>Opruimmoment:</u> Zo, dan kunnen jullie nu opruimen en als de bel gaat mogen jullie beschikken.</p>

Bordschema

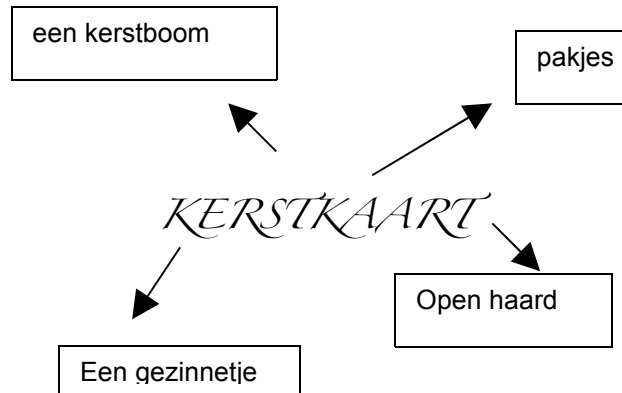
Mevrouw Cox

Agenda:

Lesonderwerp: HAPPY HERFST

Beeldend begrip: vorm, kleur, compositie

Beeldend materiaal: tekenpapier en kleurpotlood

Toon op toon= verschillende lagen (tonen) op elkaar.

Stappenplan:

Stap 1: herfstblad rechtop.

Stap 2: teken vierkant van vijftien op vijftien centimeter op je blad voor de juiste afmetingen.

Stap 3: schets blad met grijs potlood (1 bladskellet, 2 contouren)

Stap 4: bestudeer herfstblad

Stap 5: grondlaag

Stap 6: eerste bovenlaag

Stap 7: teken zoveel lagen als je zelf nodig acht.

Stap 8: knip je blad uit

Tips:

- Werk met veel lagen voor kleurintensiteit
- Overdrijf
- Werk met contrasten tussen licht en donker
- Analyseer je blad

Kijk van een afstand naar je werkje.

REFLECTIE NA DE LES

Overloop in gedachten de gegeven les. Maak in onderstaande tabel een opsomming van de sterke en de zwakke momenten. Links noteer je een aantal lesmomenten die goed liepen, rechts een aantal lesmomenten die slechter liepen.

Sterke lesmomenten	Zwakke lesmomenten

2. Selecteer uit de kolom 'zwakke lesmomenten' een moment, dat je verder analyseert d.m.v. volgende stappen:

a. Beschrijf zo objectief mogelijk wat er gebeurde. Volgende richtvraagjes kunnen daarbij helpen: - Wat wilde jij, wat voelde jij, wat dacht jij, wat deed jij? - Wat denk je dat de leerlingen wilden /voelden / dachten? Wat deden ze
b. Zoek, op basis van bovenstaande beschrijving, mogelijke verklaringen voor het probleem.
c. Formuleer minstens één haalbare oplossing. Beschrijf ze in zo concreet mogelijke gedragingen.